HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

20 septembrie 2007 *

În cauza C-304/05,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 29 iulie 2005,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnul M. van Beek și de doamna D. Recchia, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Republicii Italiene, reprezentată de domnii I. M. Braguglia și G. Fiengo, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă,

* Limba de procedură: italiana.

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul E. Juhász, doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), domnii J. Malenovský și T. von Danwitz, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 19 aprilie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, în cadrul proiectului referitor la extinderea și amenajarea zonei de schi Santa Caterina Valfurva (piste denumite „Bucaneve" și „Edelweiss") și la realizarea unor infrastructuri anexe în vederea campionatelor mondiale de schi alpin din 2005 în aria de protecție specială IT 2040044, Parco Nazionale dello Stelvio (denumit în continuare „parcul"):

— prin faptul că a autorizat măsuri de natură să aibă un impact semnificativ asupra ariei menționate fără a supune unei evaluări corespunzătoare efectele acestora

asupra sitului respectiv în raport cu obiectivele de conservare a ariei respective și, în orice caz, fără a respecta prevederile care nu permit realizarea unui proiect, în pofida unui rezultat negativ al evaluării efectelor și în lipsa altor soluții, decât pentru motive cruciale de interes public major și numai după adoptarea și comunicarea către Comisie a oricărei măsuri compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000;

— prin faptul că nu a adoptat măsuri pentru a evita deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbările speciilor pentru care a fost desemnată această arie și

— prin faptul că nu a conferit ariei respective un statut juridic de protecție de natură să asigure în special supraviețuirea și reproducerea speciilor de păsări menționate în anexa I la Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 103, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 77, denumită în continuare „Directiva 79/409"), precum și reproducerea, schimbarea penelor și migrarea speciilor migratoare care nu sunt menționate în anexa respectivă și care apar în mod regulat,

Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 6 alineatele (2)-(4) și al articolului 7 din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 109, denumită în continuare „Directiva 92/43") și al articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409.

Cadrul juridic comunitar

2 Obiectul Directivei 92/43 este să contribuie la menținerea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică de pe teritoriul statelor membre în care se aplică Tratatul CE.

3 Considerentul (10) al acestei directive prevede:

„întrucât orice plan sau program care ar putea afecta în mod considerabil obiectivele de conservare a unui sit desemnat sau care urmează să fie desemnat trebuie evaluate cu mare atenție".

4 Articolul 3 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„Se instituie o rețea ecologică europeană coerentă, care să reunească ariile speciale de conservare, cu denumirea «Natura 2000». Compusă din situri care adăpostesc tipurile de habitate naturale enumerate în anexa I și habitatele speciilor enumerate în anexa II, această rețea permite menținerea sau, după caz, readucerea la un stadiu corespunzător de conservare în aria lor de extindere naturală a tipurilor de habitate naturale și a habitatelor speciilor respective.

Sistemul Natura 2000 va include arii speciale de protejare clasificate de statele membre în temeiul Directivei [79/409]."

5 Articolul 4 din Directiva 92/43 reglementează procedura care permite instituirea rețelei Natura 2000 menționate, precum și desemnarea ariilor speciale de conservare de către statele membre.

6 Articolul 6 din această directivă, care stabilește măsurile de conservare pentru ariile menționate, prevede:

„[...]

(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a evita, pe teritoriul ariilor speciale de conservare, deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbarea speciilor pentru care au fost desemnate respectivele arii, în măsura în care perturbările respective ar putea fi relevante în sensul obiectivelor prezentei directive.

(3) Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, în funcție de obiectivele de conservare ale acestuia din urmă. În funcție de concluziile evaluării respective și în conformitate cu dispozițiile alineatului (4), autoritățile naționale competente aprobă planul sau proiectul doar după ce au constatat că nu are efecte negative asupra integrității sitului respectiv și, după caz, după ce au consultat opinia publică.

(4) Dacă, în ciuda unui rezultat negativ al evaluării efectelor asupra sitului și în lipsa unei soluții alternative, planul sau proiectul trebuie realizat, cu toate acestea, din motive cruciale de interes public major, inclusiv din rațiuni de ordin social sau economic, statul membru ia toate măsurile compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000. Statul membru informează Comisia cu privire la măsurile compensatorii adoptate.

În cazul în care situl respectiv adăpostește un tip de habitat natural prioritar și/sau o specie prioritară, singurele considerente care pot fi invocate sunt cele legate de sănătatea sau siguranța publică, de anumite consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu sau, ca urmare a avizului Comisiei, de alte motive cruciale de interes public major."

7 Articolul 7 din directiva respectivă prevede:

„Obligațiile care decurg din articolul 6 alineatele (2), (3) și (4) din prezenta directivă înlocuiesc orice obligații rezultând de la articolul 4 alineatul (4) prima teză din Directiva 79/409/CEE în ceea ce privește ariile clasificate în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din prezenta directivă sau recunoscute în mod similar în conformitate cu articolul 4 alineatul (2), începând cu data punerii în aplicare a prezentei directive sau cu data clasificării sau recunoașterii de către statul membru în conformitate cu Directiva 79/409/CEE, dacă aceasta din urmă are loc după prima."

8 Directiva 79/409 are ca obiect garantarea protejării, gestionării și controlului tuturor speciilor de păsări care se găsesc în stare sălbatică pe teritoriul european al statelor membre în care se aplică tratatul.

9 Articolul 4 din această directivă prevede măsuri speciale de conservare a habitatului pentru speciile de păsări menționate în anexa I la această directivă pentru a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire. Acest articol prevede:

„(1) Speciile menționate la anexa I constituie obiectul unor măsuri speciale de conservare a habitatelor acestora pentru a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire.

În acest context, se ține seama de următoarele specii de păsări:

(a) specii pe cale de dispariție;

(b) specii vulnerabile la anumite schimbări ale habitatului lor;

(c) specii considerate rare din cauza efectivului redus al populațiilor sau al distribuției locale limitate;

(d) alte specii care necesită o atenție specială din cauza naturii specifice a habitatului lor.

Tendințele și variațiile efectivului populațiilor sunt luate în considerare ca bază pentru evaluare.

Statele membre clasifică în special cele mai adecvate teritorii, ca număr și suprafață, ca arii de protecție specială pentru conservarea acestor specii, ținând seama de condițiile de protecție din zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă.

(2) Statele membre iau măsuri similare pentru speciile migratoare care apar în mod regulat și nu sunt cuprinse în anexa I, având în vedere nevoia acestora de protecție în zona geografică maritimă și de uscat în care se aplică prezenta directivă, în ceea ce privește zonele de înmulțire, arealul de schimbare a penelor și zonele de hibernare

[ale] acestor specii, precum și punctele de popas de-a lungul rutelor lor de migrare. În acest scop, statele membre acordă o atenție specială protecției zonelor umede, în special zonelor umede de importanță internațională.

[...]

(4) Cu privire la zonele de protecție menționate anterior la alineatele (1) și (2), statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a evita poluarea sau deteriorarea habitatelor sau orice alt efect negativ asupra păsărilor, atât timp cât acestea au relevanță în contextul obiectivelor prezentului articol. Statele membre depun eforturi pentru a evita poluarea sau deteriorarea habitatelor și în afara zonelor de protecție."

Parcul

Statutul parcului în dreptul național

10 Parcul a fost creat prin Legea nr. 740 din 24 aprilie 1935, inițial doar pe teritoriul provinciilor Trento și Bolzano, în scopul de a proteja și promova flora, de a spori fauna și de a ocroti formațiunile geologice speciale, precum și frumusețea peisajelor.

11 Prin Decretul Președintelui Republicii din 23 aprilie 1977, teritoriul parcului a fost extins la zonele Cancano și Livigno, precum și la masivii Sobretta, Gavia și Serottini, situați pe teritoriul provinciilor Sondrio și Brescia, pe teritoriul regiunii Lombardia.

12 Parcul este o arie protejată în sensul Legii-cadru nr. 394 din 6 decembrie 1991 privind ariile protejate naționale. Această lege prevede principiile fundamentale care se aplică ariilor respective în scopul de a garanta și de a promova în mod coordonat conservarea și valorificarea patrimoniului natural al țării.

13 Prin Decretul Președintelui Consiliului de miniștri din 23 noiembrie 1993, s-a constituit Consorzio del Parco Nazionale dello Stelvio (denumit în continuare „Consorzio"). Competențele și rolul pe care le deține Consorzio sunt definite printr-un statut.

14 În conformitate cu articolul 4 din statutul menționat, Consorzio are misiunea de a garanta, în gestionarea parcului, protejarea naturii și conservarea peisajelor.

Statutul parcului în dreptul comunitar

15 În 1998, parcul a fost clasificat ca arie de protecție specială în sensul articolului 4 din Directiva 79/409. Acesta este desemnat cu numărul IT 2040044 în capitolul „Regione Lombardia".

16 Potrivit unui formular întocmit de Republica Italiană în 1998, în conformitate cu Decizia 97/266/CE a Comisiei din 18 decembrie 1996 privind formularul-tip pentru siturile propuse ca situri Natura 2000 (JO L 107, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 4, p. 3), parcul adăpostește numeroase specii de păsări protejate în temeiul anexei I la Directiva 79/409 – acvila de munte (*Aquila chrysaetos*), șoimul călător (*Falco peregrinus*), viesparul (*Pernis apivorus*), ierunca (*Bonasa bonasia*), potârnichea de zăpadă (*Lagopus mutus helveticus*), cocoșul de mesteacăn (*Tetrao tetrix*), cocoșul de

munte (*Tetrao urogallus*) și ciocănitoarea neagră (*Dryocopus martius*) –, precum și trei specii de păsări migratoare – uliul păsărar (*Accipiter nisus*), șorecarul comun (*Buteo buteo*) și fluturașul de stâncă (*Tichodroma muraria*).

17 Printr-un alt formular, din 14 mai 2004, se constată prezența în aria menționată a altor specii cuprinse în anexa I la Directiva 79/409, și anume zăganul (*Gypaetus barbatus*), gaia roșie (*Milvus milvus*), prundașul (*Charadrius morinellus*), minunița (*Aegolius funereus*), ciuvica (*Glaucidium passerinum*), buha mare (*Bubo bubo*), ciocănitoarea sură (*Picus canus*) și potârnichea de stâncă (*Alectoris graeca saxatilis*).

Situația de fapt

18 La 4 octombrie 1999, a fost depus la autoritățile regionale un proiect de lucrări pentru reamenajarea zonei de schi Santa Caterina Valfurva, precum și a infrastructurilor anexe, în vederea campionatelor mondiale de schi alpin din 2005.

19 Acest proiect prevedea realizarea unui culoar pentru pistele de schi într-o zonă forestieră. Acesta mai prevedea totodată construirea unei telecabine care, de la intrarea în Santa Caterina, trebuia să ajungă în localitatea Plaghera și, într-o a doua parte, în localitatea Valle dell'Alpe. În plus, se prevedea o legătură între Valle dell'Alpe și Costa Sobretta printr-un telescaun monocablu cu patru locuri. Proiectul menționat implica și alte lucrări strâns legate de reamenajarea preconizată, și anume realizarea unei stații de plecare, a unui stadion de schi, a unei parcări în apropierea stației de plecare, modificarea pistei „Edelweiss", construirea unui pod peste cursul de apă Frodolfo, a unui refugiu în Valle dell'Alpe, precum și a unor drumuri de deservire, a unei instalații programabile de zăpadă artificială și a unui depozit pentru vehicule.

20 Prin Decretul nr. 13879 din 30 mai 2000, regiunea Lombardia, pe baza unui studiu realizat de către un arhitect pentru societățile Montagne di Valfurva și Santa Caterina Impianti, a emis un aviz favorabil privind compatibilitatea proiectului cu mediul, sub rezerva respectării unor condiții cu caracter general și a unor condiții specifice privind realizarea diverselor elemente ale proiectului. Decretul menționat preciza că, în cadrul procedurilor ulterioare de autorizare, se impunea verificarea respectării condițiilor respective, precum și a anumitor interdicții și a compensațiilor prevăzute în domeniul mediului.

21 În preambulul studiului la care face trimitere decretul menționat se arăta că starea instalațiilor de schi și a infrastructurilor zonei respective devenise deficientă și că era necesară modernizarea acestora, inclusiv în scopul de a obține o subvenție pentru proiectul preconizat.

22 Potrivit acestui studiu, nu au fost luate în considerare nici efectul creșterii presiunii antropogenice asupra speciilor a căror activitate reproductivă este sensibilă la prezența umană, în special potârnichea de zăpadă și marmota, nici consecințele posibile asupra nevertebratelor și a amfibiilor și nici efectele asupra traseului de migrație al păsărilor limicole.

23 Potrivit studiului menționat, efectele asupra mediului și problemele referitoare la măsuri de moderare, de compensare și de monitorizare a efectelor lucrărilor prevăzute asupra diverselor componente de mediu au fost examinate în mod sumar, iar elementul component „floră, vegetație și habitat" nu a fost analizat decât în mod punctual. Acest studiu ajungea, prin urmare, la concluzia că este necesar un proiect de refacere morfologică și a calității mediului care să asigure recultivarea locurilor după terminarea lucrărilor.

24 Studiul menționat conținea următoarele concluzii:

„[...]

Nerealizarea lucrărilor ar putea avea drept consecință un declin economic lent, dar inevitabil, nu numai al regiunii Santa Caterina, ci al întregii zone de schi. Prin urmare, este esențial să se sprijine realizarea propunerii de dezvoltare a instalațiilor de urcare și de construire a unor noi piste, cu infrastructurile anexe, datorită valorii sale socioeconomice, în special din punct de vedere turistic.

[...]

Se poate considera că lucrările preconizate respectă mediul, în următoarele condiții:

— orice proiect de reamenajare a instalațiilor și de punere în funcțiune a unor noi instalații și servicii este condiționat de realizarea parcării în aval de centrul urban Santa Caterina, ca suport logic pentru construirea noilor instalații. Având în vedere natura și importanța economică a proiectului de parcare și limitele de contribuție autorizate la nivel comunitar, trebuie subliniat că este posibil ca instalațiile să fie, în principal, autofinanțate de către solicitanți.

[...]

— pentru a limita la maximum tăierea copacilor, alunecările de teren și lățimea podului peste Frodolfo, pista de legătură, prevăzută inițial cu o lățime minimă de 40 de metri, va trebui redusă la o lățime de 20 de metri. [...]

[...]

— infrastructurile din vale (tribunele, cabinele comentatorilor și cele pentru cronometrare) vor trebui să facă obiectul unui proiect special. [...]

— lățimea benzii ce urmează a fi despădurită pentru realizarea instalațiilor de urcare va trebui să se limiteze strict la cea impusă de normele de securitate a instalațiilor. [...]

— pista de legătură între pistele de schi existente și noua stație de sosire/plecare din Plaghera va trebui redimensionată pentru a reduce alunecările de teren.

[...]

— pentru a reduce alunecările de teren și alterarea subsecventă a locurilor, nu trebuie realizate drumul de legătură între stația de sosire și refugiul din Valle dell'Alpe și nici depozitul pentru cabine. [...]

— nu trebuie realizat noul drum carosabil prevăzut pentru șantierul telescaunului Valle dell'Alpe-Costa Sobretta, având în vedere alterarea excesivă a locurilor pe care ar cauza-o acesta. [...]

— având în vedere valoarea naturală importantă a locurilor (înveliș vegetal de pășuni naturale, plante vivace, vegetație rupestră și de morenă, caracter de peisaj tipic care asociază liniile masive verticale ale pereților stâncoși și liniile decupate ale crestelor) și diversele riscuri precizate mai sus pentru acest mediu înconjurător, proiectul definitiv [...] va trebui să respecte toate recomandările în diferite domenii (floră, faună, ecosisteme, geologie, hidrogeologie, stabilitatea versanților [...]), pentru a permite o evaluare a intervențiilor prevăzute în raport cu nivelurile ridicate de protecție a naturii alpine din zonele respective.

Dacă lucrările pot fi întreprinse, proiectul definitiv va trebui să includă [...] următoarele prevederi: [...]

— pierderea patrimoniului forestier care rezultă din tăiere va trebui compensată prin recultivări care să reprezinte dublul arborilor tăiați. [...]

— toate [locurile de unde] [a fost transportat] pământ vor trebuie amenajate și recultivate. [...]

— căile de deservire (apeducte, scurgere, electricitate, instalații de înzăpezire artificială) vor trebui îngropate. Va trebui interzisă instalarea liniilor electrice aeriene în apropierea instalațiilor de urcare.

— este necesar și indispensabil să se prevadă un proiect de refacere morfologică și a calității mediului care să asigure în mod definitiv recultivarea locurilor după terminarea lucrărilor. [...]

Pentru a putea realiza proiectul definitiv, vor trebui îndeplinite următoarele condiții:

— în ceea ce privește hidrogeologia, vor trebui analizate problemele referitoare la consecințele realizării pistelor de schi și la impactul șantierelor asupra regimului hidrogeologic al teritoriului în Valle dell'Alpe și asupra versantului sud al Costa Sobretta;

— vor trebui realizate analize specifice privind regimul hidrogeologic și geomecanica, cu studii privind circulația apelor subterane. [...]

— va trebui realizată o verificare corespunzătoare a alterării valorilor geomorfologice ale aflorimentelor situate pe stânci.

În ceea ce privește componenta de mediu a faunei, este indispensabil să se evalueze din nou efectul lucrărilor în contextul lor global [...]"

25 În continuare, în septembrie 2000, regiunea Lombardia a însărcinat Istituto di Ricerca per l'Ecologia e l'Economia Applicate alle Aree Alpine (Institutul de Cercetare pentru Ecologie și Economie Aplicate Regiunilor Alpine, denumit în continuare „IREALP") să elaboreze un raport referitor la evaluarea efectelor proiectului respectiv asupra mediului.

26 Acest raport era conceput ca o analiză de fezabilitate care trebuia să privească aspectele legate de punerea în valoare din punctul de vedere al mediului, acțiunile de corectare, lucrările de inginerie de mediu și reconstrucția ecologică considerate necesare în vederea elaborării unui proiect preliminar și, ulterior, definitiv.

27 Proiectul în litigiu a fost modificat ulterior, în special pentru a cuprinde o extindere a pistei „Edelweiss", a cărei lățime a crescut de la 20 de metri la aproape 50 de metri.

28 În septembrie 2002, IREALP a făcut public raportul său privind evaluarea efectelor măsurilor preconizate. Acest raport descria într-un mod sintetic partea sitului afectată de proiectul în cauză ca fiind o „pădure de molizi cu puține specii rare, însă cu o mare diversitate care este caracteristică pădurilor subalpine, foarte fragilă și cu o regenerare lentă".

29 Raportul menționat constata „prezența animalelor care prezintă un interes special și care își fac cuibul în pădure: uliul, ciocănitoarea neagră, ciocănitoarea pestriță mare, virdarea. Acest raport menționa, printre principalele efecte ale proiectului respectiv în faza lucrărilor, „reducerea habitatului forestier ce adăpostește cuiburile speciilor care prezintă un interes pentru conservare".

30 Din concluziile raportului elaborat de IREALP rezultă că liniile directoare pe care studiul le-a putut lua în considerare nu erau încă definite complet, ci făceau obiectul unei evaluări progresive, în special pe baza cunoștințelor și a datelor precise care apăreau în cursul procesului de realizare a proiectului respectiv. Se mai arăta totodată că raportul reprezenta prilejul de a introduce alte propuneri de îmbunătățire a bilanțului de mediu al gestionării întregului domeniu de schi.

31 Raportul preciza totodată și cele de mai jos:

„Cu toate că procesul poate fi considerat pozitiv, acesta prezintă totuși și aspecte mai puțin pozitive, din moment ce reflectă necesitatea de a stabili alte determinări ale anumitor aspecte tehnice, la fel de importante, care vor implica, probabil, precizări tehnice în cursul următoarelor faze. În mod evident, prezentul studiu reflectă de asemenea această limită și, prin urmare, trebuie considerat mai degrabă un document orientativ pentru decizii, care pune în evidență riscuri și furnizează sugestii pentru a soluționa problemele, decât o evaluare exactă a impactului pe care lucrările preconizate îl vor avea asupra mediului. Aprecieri mai exacte ale acestui impact [...] vor putea fi furnizate în viitor, în cadrul studiilor referitoare la impactul asupra mediului care vor însoți evoluția liniilor directoare actuale [...]"

32 Concluziile raportului enunțau o serie de evaluări privind fezabilitatea liniilor directoare ale proiectului analizat din punctul de vedere al mediului. Acestea arătau următoarele:

„În orice caz, continuarea activităților de concepție trebuie să prevadă o reducere semnificativă a interferențelor asupra mediului în raport cu ipotezele inițiale, obiectiv [pentru îndeplinirea căruia se] vor putea utiliza totodată și sugestiile în domeniu incluse în prezentul raport. [Acest obiectiv trebuie să fie urmărit] cu

perseverență în ceea ce privește lucrările în Valle dell'Alpe, pentru care va fi necesar să se realizeze un alt studiu specific al impactului asupra mediului în momentul în care vor fi definite toate lucrările preconizate."

33 La 3 octombrie 2002, Consorzio a declarat că aprobă liniile de orientare generală și măsurile de acțiune preconizate de raportul elaborat de IREALP, precum și propunerile incluse în acesta.

34 La 14 februarie 2003, Consorzio a emis o autorizație privind proiectul de extindere și de amenajare a pistelor de schi alpin „Bucaneve" și „Edelweiss", precum și a infrastructurilor anexe în localitatea Santa Caterina Valfurva (denumită în continuare „autorizația din 14 februarie 2003"). Consorzio a considerat că lucrările prevăzute se conformau conținutului acestui raport. Consorzio a precizat totuși că această autorizație era valabilă atât timp cât subzista o astfel de conformitate. Pe de altă parte, autorizația menționată era condiționată de respectarea unor condiții și cerințe.

35 Începând cu luna februarie 2003, au fost tăiați aproape 2 500 de arbori pe o suprafață de 50 de metri lățime pe 500 de metri lungime, la o altitudine cuprinsă între 1 700 și 1 900 de metri. În plus, amenajarea pistelor și a infrastructurilor de schi în Santa Caterina Valfurva, în interiorul ariei de protecție specială IT 2040044, a avut ca efect scindarea completă a habitatului păsărilor prezente în acest sit.

36 La 19 iunie 2003, în urma recomandărilor din raportul elaborat de IREALP, a fost publicat un nou proiect, însoțit de un studiu complementar al comunei Valfurva privind impactul de mediu. În iulie 2003, a fost inițiată o procedură de evaluare a impactului asupra mediului. Aceasta a fost finalizată printr-un aviz referitor la partea proiectului situată între Plaghera, Costa Sobretta și Valle dell'Alpe.

37 La 20 august 2003, Consorzio a emis un aviz negativ privind compatibilitatea proiectului cu mediul, ca urmare a nerespectării recomandărilor expuse în raportul elaborat de IREALP.

38 La 16 octombrie 2003, a fost semnat un acord între regiunea Lombardia, Consorzio, comitetul organizator al campionatelor mondiale de schi și responsabilul programului-cadru referitor la proiect pentru a pune la punct elementele controversate ale acestuia. Acest acord prevedea:

— determinarea modalităților de obținere a avizelor în vederea finalizării procedurilor regionale de evaluare;

— adoptarea unei viziuni de ansamblu a intervențiilor supuse unei verificări, coordonând procedurile respective în măsura posibilului;

— garantarea respectării condițiilor stabilite de consiliul director al Consorzio;

— confirmarea localizării stației intermediare în Plaghera și a refugiului în Valle dell'Alpe;

— reverificarea și adaptarea proiectelor privind intervențiile asupra sitului Santa Caterina-Plaghera în funcție de cerințele de control stabilite de Consorzio.

39 Prin Decretul nr. 20789 din 28 noiembrie 2003, regiunea Lombardia a constatat că proiectul de reamenajare a instalațiilor de urcare și a serviciilor anexe pe teritoriul comunei Valfurva era compatibil cu mediul înconjurător specific ariei de protecție specială IT 2040044.

40 Decretul menționat, care reia concluziile unei evaluări a efectelor realizate de Direzione General Agricoltura (Direcția generală de agricultură) a regiunii Lombardia, a încredințat comunei Valfurva controlul respectării condițiilor impuse atât în cursul fazei de aprobare a proiectelor, cât și în cursul fazei de executare a acestora. Acesta prevedea, în plus, că proiectele definitive trebuiau să fie completate printr-o serie de cerințe, printre care prezentarea unui studiu al efectelor lucrărilor.

Procedura precontencioasă

41 În conformitate cu articolul 226 CE, prin scrisoarea din 19 decembrie 2003, Comisia a invitat Republica Italiană să îi comunice observațiile cu privire la situația ariei de protecție specială IT 2040044.

42 Întrucât nu a primit niciun răspuns la această scrisoare, Comisia a adresat Republicii Italiene un aviz motivat datat 9 iulie 2004.

43 Republica Italiană a răspuns motivelor formulate de Comisie în acest aviz motivat prin transmiterea mai multor comunicări ministeriale.

44 Considerând că răspunsurile astfel furnizate nu erau satisfăcătoare, Comisia a introdus prezenta acțiune.

Cu privire la acțiune

45 Comisia a formulat patru motive împotriva Republicii Italiene, primele trei privind Directiva 92/43, iar al patrulea, Directiva 79/409.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea prevederilor coroborate ale articolului 6 alineatul (3) și ale articolului 7 din Directiva 92/43

Argumentele părților

46 Comisia consideră că autorizația din 14 februarie 2003 nu se baza pe o evaluare corespunzătoare a efectelor de mediu ale deciziei de a extinde pistele de schi „Bucaneve" și „Edelweiss" și de a construi numeroase infrastructuri anexe.

47 Comisia subliniază că raportul elaborat de IREALP nu conține o evaluare corespunzătoare a efectelor lucrărilor preconizate asupra ariei de protecție specială IT 2040044.

48 Aceasta arată că aria menționată adăpostește numeroase specii protejate de păsări, după cum reiese din datele care figurează în *Atlas of European Breeding Birds*, o lucrare care reunește studii conduse de peste 10 000 de ornitologi din toată Europa și care este considerată un document extrem de fiabil în ceea ce privește păsările care își fac cuib în Europa.

49 Comisia observă în plus că, în măsura în care raportul elaborat de IREALP include recomandări utile, acestea nu au fost luate în considerare în mod corespunzător în cadrul autorizației din 14 februarie 2003.

50 Comisia concluzionează că autorizația menționată a fost acordată fără ca autoritățile naționale să fi dobândit certitudinea că lucrările preconizate erau lipsite de efecte negative asupra integrității ariei respective de protecție specială.

51 Republica Italiană susține că trebuie distinse două tipuri de lucrări, și anume, pe de o parte, lucrările pentru care a avut loc procedura de evaluare a efectelor asupra mediului și pentru care au fost indicate măsurile ce trebuie adoptate pentru a limita aceste efecte și, pe de altă parte, lucrările pentru care au fost prevăzute ajustări, pe baza raportului elaborat de IREALP.

52 Republica Italiană arată că, pentru prima categorie de lucrări, care cuprinde lucrările efectuate între Plaghera și Valle dell'Alpe, trebuie să se determine dacă autoritățile competente au procedat la o evaluare a intereselor de mediu existente în aria de protecție specială IT 2040044. Pentru celelalte lucrări, și anume pentru lucrările efectuate între Santa Caterina și Plaghera, ar trebui să se verifice dacă s-a derulat aceeași procedură și dacă trimiterea la o fază ulterioară de definitivare a proiectului pentru determinarea măsurilor de reducere a repercusiunilor asupra mediului este conformă cu Directiva 92/43.

53 Republica Italiană susține că Decretul regional nr. 13879 din 30 mai 2000, chiar dacă nu se referă în mod expres la evaluarea efectelor de mediu, a fost adoptat după o analiză a elementelor de referință prevăzute în această directivă.

54 În opinia Republicii Italiene, rezultă, astfel, că evaluarea care stă la baza acestui decret este vitală pentru orice decizie ulterioară de autorizare.

Aprecierea Curții

55 Cu titlu preliminar, trebuie să se constate că părțile sunt de acord asupra faptului că lucrările de amenajare a pistelor de schi și de construire a infrastructurilor anexe erau de natură a da naștere obligației de a realiza o evaluare prealabilă a efectelor asupra mediului, în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43.

56 Această dispoziție prevede o procedură de evaluare care urmărește să garanteze, printr-un control prealabil, că un plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria respectivă, nu este autorizat decât în măsura în care nu va avea efecte negative asupra integrității acestui sit (a se vedea Hotărârea din 7 septembrie 2004, Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, Rec., p. I-7405, punctul 34, denumită în continuare „Hotărârea Waddenzee", precum și Hotărârea din 26 octombrie 2006, Comisia/Portugalia, C-239/04, Rec., p. I-10183, punctul 19, denumită în continuare „Hotărârea Castro Verde").

57 În ceea ce privește noțiunea „evaluare corespunzătoare" în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43, se impune să se arate că aceasta din urmă nu definește nicio metodă specifică pentru realizarea unei astfel de evaluări.

58 Cu toate acestea, Curtea a statuat că această evaluare trebuie concepută în așa fel încât autoritățile competente să poată dobândi certitudinea că un plan sau proiect este lipsit de efecte negative asupra integrității sitului respectiv, dat fiind că, atunci când subzistă o incertitudine cu privire la absența unor astfel de efecte, autoritățile respective sunt obligate să refuze autorizația solicitată (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Waddenzee, punctele 56 și 57, și Castro Verde, punctul 20).

59 În ceea ce privește elementele pe baza cărora autoritățile competente pot dobândi certitudinea necesară, Curtea a precizat că nu trebuie să existe nicio îndoială rezonabilă din punct de vedere științific, considerându-se că autoritățile respective trebuie să se bazeze pe cele mai bune cunoștințe științifice în domeniu (a se vedea Hotărârile citate anterior Waddenzee, punctele 59 și 61, și Castro Verde, punctul 24).

60 Prin urmare, este necesar să se verifice dacă, în speță, efectele lucrărilor în litigiu asupra integrității sitului în cauză au fost analizate înainte de acordarea autorizației din 14 februarie 2003 conform parametrilor menționați mai sus.

61 Din dosarul prezentat Curții reiese că, înainte de acordarea autorizației menționate, au fost efectuate anumite analize preparatorii. Evaluările care pot fi considerate corespunzătoare în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43 sunt, pe de o parte, un studiu al efectelor asupra mediului elaborat în 2000 și, pe de altă parte, un raport prezentat în 2002 (a se vedea punctele 21-24, precum și punctele 25-32 din prezenta hotărâre).

62 În ceea ce privește, pe de o parte, studiul menționat mai sus, care a fost efectuat de un arhitect pentru două întreprinderi de lucrări publice, trebuie să se observe că, deși abordează problema efectelor lucrărilor preconizate asupra speciilor de faună și floră ale ariei, însuși studiul subliniază caracterul sumar și punctual al analizei repercusiunilor de mediu ale extinderii pistelor de schi și ale construirii infrastructurilor anexe.

63 De asemenea, se impune să se sublinieze că însuși studiul respectiv indică un număr considerabil de elemente care nu au fost luate în considerare. Acesta preconizează, prin urmare, în special analize morfologice și de mediu suplimentare, precum și o nouă analizare a efectelor lucrărilor, în contextul lor global, asupra faunei sălbatice în general și asupra situației anumitor specii protejate, în special în zona forestieră ce urma a fi despădurită.

64 În plus, studiul menționat consideră că realizarea lucrărilor preconizate, deși oportună din punct de vedere economic, trebuie să respecte un număr mare de condiții și cerințe de protecție.

65 Se impune să se concluzioneze că studiul menționat nu reprezintă o evaluare corespunzătoare pe care autoritățile naționale se puteau întemeia în vederea acordării autorizației pentru lucrările în litigiu în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43.

66 Pe de altă parte, în ceea ce privește raportul elaborat de IREALP prezentat în 2002, este necesar să se observe că și acesta descrie lucrările preconizate, analizând efectele acestora asupra regimului hidrologic și geomorfologiei, precum și asupra vegetației ariei. În ceea ce privește păsările pentru care situl a fost clasificat ca arie de protecție specială, acest raport nu conține o listă exhaustivă a păsărilor sălbatice prezente în acest sit.

67 Deși este adevărat că raportul elaborat de IREALP arată că principalele perturbări care amenință fauna provin din distrugerea cuiburilor în cursul fazei de despădurire și din fragmentarea habitatului, acesta conține totuși numeroase constatări cu caracter preliminar și nu cuprinde concluzii definitive. Într-adevăr, acest raport subliniază importanța evaluărilor ce trebuie efectuate progresiv, în special pe baza cunoștințelor și a datelor mai detaliate care pot apărea în cursul procesului de realizare a proiectului. Raportul menționat a fost conceput, de altfel, ca un prilej de a formula alte propuneri de îmbunătățire a bilanțului de mediu al operațiunilor preconizate.

68 Din aceste elemente rezultă că nici raportul elaborat de IREALP nu poate fi considerat o evaluare corespunzătoare a efectelor lucrărilor în litigiu asupra ariei de protecție specială IT 2040044.

69 Din toate elementele de mai sus rezultă că atât studiul din 2000, cât și raportul din 2002 sunt caracterizate de lacune și de lipsa unor constatări și concluzii complete, precise și definitive, de natură să înlăture orice îndoială științifică rezonabilă cu privire la efectele lucrărilor preconizate asupra ariei de protecție specială în cauză.

70 Or, pentru ca autoritățile competente să fi fost în măsură să dobândească certitudinea necesară pentru a lua decizia de autorizare a lucrărilor respective, erau indispensabile constatări și concluzii de o asemenea natură.

71 În aceste condiții, autorizația din 14 februarie 2003 nu era conformă cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43.

72 În ceea ce privește celelalte studii, este suficient să se observe că acestea nu pot fi considerate pertinente, dat fiind că au fost elaborate fie în cursul lucrărilor, fie după realizarea acestora, adică după acordarea autorizației din 14 februarie 2003.

73 Prin urmare, se impune să se considere că a fost probată neîndeplinirea obligațiilor care rezultă de la articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea prevederilor coroborate ale articolului 6 alineatul (4) și ale articolului 7 din Directiva 92/43

Argumentele părților

74 Comisia consideră că era evident că lucrările preconizate riscau să aibă efecte negative grave asupra integrității ariei respective. Or, nu ar fi fost luată în considerare în mod serios nicio alternativă. Într-adevăr, Decretul regional nr. 13879 din 30 mai 2000 ar fi evocat posibilitatea de a nu amenaja pistele de schi „Bucaneve" și „Edelweiss", ci, mai degrabă, de a menține traseul actual în măsura posibilului, însă ulterior a înlăturat această alternativă.

75 Comisia deduce din aceasta că proiectul a fost autorizat, deși existau alte soluții mai puțin prejudiciabile pentru mediul înconjurător specific ariei respective, care totuși nu au fost luate în considerare de autoritățile naționale.

76 Comisia mai arată totodată că realizarea lucrărilor nu se justifica prin motive cruciale de interes public major. În plus, nu ar fi fost prevăzută nicio măsură compensatorie.

77 Republica Italiană susține că lucrările în litigiu au făcut obiectul unei duble proceduri de autorizare. Astfel, partea inițială a traseelor și a instalațiilor situate între Santa Caterina și Plaghera ar fi fost considerată compatibilă cu mediul în temeiul Decretului regional nr. 13879 din 30 mai 2000, completat cu un aviz favorabil ulterior al Consiliului Regional din Lombardia. Pentru partea din proiect situată între Plaghera și Valle dell'Alpe, ar fi fost inițiată o fază de revizuire a proiectului, ca

urmare a recomandărilor cuprinse în raportul elaborat de IREALP, în vederea inițierii unei proceduri de evaluare a impactului de mediu.

78 Republica Italiană semnalează că regiunea Lombardia a impus, ca o condiție prevăzută în Decretul regional nr. 20789 din 28 noiembrie 2003, ce cuprinde o evaluare a efectelor de mediu cu privire la zona situată între Plaghera și Valle dell'Alpe, prezentarea unui studiu de impact pentru toate lucrările, inclusiv cu privire la zona situată între Santa Caterina și Plaghera.

79 Republica Italiană precizează, în plus, că autoritățile competente au dobândit convingerea că era necesar să fie supuse evaluării efectelor de mediu toate lucrările, inclusiv cele autorizate prin decretul regional menționat.

Aprecierea Curții

80 Luând în considerare temeinicia motivului întemeiat pe încălcarea articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43, trebuie să se stabilească dacă autorizația din 14 februarie 2003 era conformă cu obligațiile prevăzute la articolul 6 alineatul (4) din directivă.

81 Această dispoziție prevede că, în cazul în care, în pofida unui rezultat negativ al evaluării efectuate în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) prima teză din această directivă, planul sau proiectul trebuie realizat, cu toate acestea, din motive cruciale de interes public major, inclusiv din rațiuni de ordin social sau economic, și în lipsa unei soluții alternative, statul membru ia toate măsurile compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000.

82 După cum a subliniat Curtea la punctele 35 și 36 din Hotărârea Comisia/Portugalia, citată anterior, articolul 6 alineatul (4) din directiva menționată trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte, având în vedere că reprezintă o dispoziție derogatorie de la criteriul autorizării prevăzut în a doua teză a alineatului (3) al respectivului articol.

83 În plus, se impune să se arate că articolul 6 alineatul (4) din Directiva 92/43 nu este aplicabil decât după ce efectele unui plan sau ale unui proiect au fost analizate în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din această directivă. Într-adevăr, cunoașterea acestor efecte în raport cu obiectivele de conservare referitoare la situl respectiv reprezintă o condiție prealabilă indispensabilă pentru aplicarea articolului 6 alineatul (4) menționat, întrucât, în lipsa acestor elemente, nu poate fi evaluată nicio condiție de aplicare a acestei dispoziții derogatorii. Analizarea unor eventuale motive cruciale de interes public major și a existenței unor alternative mai puțin prejudiciabile necesită o punere în balanță în raport cu efectele negative produse asupra sitului de planul sau proiectul avut în vedere. În plus, pentru a determina natura unor eventuale măsuri compensatorii, trebuie identificate cu precizie efectele negative produse asupra sitului respectiv.

84 Or, din considerațiile de mai sus reiese că autoritățile naționale nu dispuneau de aceste date în momentul în care a fost luată decizia de a acorda autorizația din 14 februarie 2003. Rezultă că această autorizație nu se poate întemeia pe articolul 6 alineatul (4) din Directiva 92/43.

85 În consecință, autorizația din 14 februarie 2003 nu era conformă cu articolul 6 alineatul (4) din Directiva 92/43.

86 Prin urmare, acțiunea Comisiei este întemeiată și cu privire la acest punct.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea prevederilor coroborate ale articolului 6 alineatul (2) și ale articolului 7 din Directiva 92/43

Argumentele părților

87 Comisia arată că autoritățile naționale nu erau abilitate să acorde autorizația pentru lucrările de extindere și de amenajare a zonei de schi alpin în măsura în care aceste lucrări erau de natură să aibă efecte negative grave în privința integrității parcului.

88 Comisia subliniază că zona respectivă a suferit o degradare semnificativă ca urmare a lucrărilor autorizate de Consorzio. Aceasta amintește că amenajarea pistelor de schi alpin „Bucaneve" și „Edelweiss" a dus la tăierea a aproape 2 500 de arbori, care reprezentau un habitat important pentru numeroase specii protejate de păsări.

89 Republica Italiană arată că faptul că realizarea lucrărilor în litigiu a implicat anumite aspecte critice și că acestea nu au fost încă remediate nu înseamnă că intervențiile preconizate nu fuseseră corect evaluate. Într-adevăr, atunci când sunt necesare lucrări publice care implică efecte negative asupra mediului, dispozițiile Directivei 92/43 nu ar implica o interdicție de a realiza aceste lucrări, ci obligația de a adopta măsuri compensatorii adecvate.

90 Republica Italiană apreciază că astfel de măsuri trebuie puse în aplicare, în funcție de posibilități, înainte, în cursul și după realizarea lucrărilor respective.

Aprecierea Curții

91 Pentru a determina temeinicia motivului invocat, se impune să se examineze dacă activitățile care au efecte negative asupra unei arii de protecție specială pot încălca atât articolul 6 alineatele (3) și (4) din Directiva 92/43, după cum s-a constatat în speță la punctele 73 și 85 din prezenta hotărâre, cât și alineatul (2) al aceluiași articol.

92 În această privință, este necesar să se observe că această ultimă dispoziție stabilește obligația de a lua măsuri de protecție corespunzătoare pentru a evita deteriorări, precum și perturbări care ar putea fi relevante în sensul obiectivelor Directivei 92/43.

93 Obligația respectivă corespunde obiectivului prevăzut în considerentul (7) al acestei directive, potrivit căruia fiecare arie de protecție specială trebuie integrată într-o rețea ecologică europeană coerentă.

94 Atunci când, astfel cum reiese în speță din examinarea primului motiv, o autorizație pentru un plan sau un proiect nu a fost acordată conform articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43, se poate constata o încălcare a alineatului (2) al articolului menționat în privința unei arii de protecție specială dacă sunt probate deteriorări ale unui habitat sau perturbări ale speciilor pentru care a fost desemnată aria respectivă.

95 În ceea ce privește prezenta cauză, se impune să se amintească faptul că au fost tăiați aproape 2 500 de arbori într-un masiv forestier din interiorul ariei respective, care reprezintă habitatul pentru specii de păsări protejate, în special pentru uliu, potârnichea de zăpadă, ciocănitoarea neagră și cocoșul de mesteacăn. În consecință, lucrările în litigiu au distrus siturile de reproducere ale speciilor respective.

96 Este necesar să se constate că lucrările menționate și repercusiunile asupra ariei de protecție specială IT 2040044 care au rezultat din acestea erau incompatibile cu statutul juridic de protecție de care ar fi trebuit să beneficieze aria respectivă în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Directiva 92/43.

97 Prin urmare, se impune admiterea acțiunii Comisiei și cu privire la acest aspect.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409

Argumentele părților

98 Comisia consideră că analiza măsurilor luate de către autoritățile naționale demonstrează că aria de protecție specială IT 2040044 nu a beneficiat de un statut juridic de protecție în dreptul național de natură a garanta în special supraviețuirea și reproducerea speciilor de păsări menționate în anexa I la Directiva 79/409, precum și reproducerea, schimbarea penelor și hibernarea speciilor migratoare care nu sunt cuprinse în această anexă și care apar în mod regulat.

99 Comisia consideră că lucrările întreprinse ca urmare a autorizației din 14 februarie 2003 pot avea efecte negative grave asupra speciilor de păsări prezente în această arie de protecție specială, în special în cursul perioadei de reproducere.

100 Comisia precizează că, deși aria respectivă este supusă anumitor reguli, Decizia din 14 februarie 2003 demonstrează că autoritățile naționale nu au luat măsurile necesare pentru a institui un regim juridic adecvat pentru a se asigura nu numai protecția acestei arii, ci și o protecție efectivă a speciilor de păsări prezente în această arie.

101 Republica Italiană susține că aria în litigiu este un spațiu foarte reglementat.

102 Aceasta arată că din reglementarea care a creat parcul rezultă că această arie se bucură de un statut de protecție de natură să garanteze obiectivele prevăzute de reglementarea comunitară. Într-adevăr, crearea parcului ar fi urmărit protejarea faunei prin instituirea unui regim de gestionare axat pe conservarea speciilor de animale sau plante.

Aprecierea Curții

103 Cu titlu preliminar, se impune să se amintească faptul că aria care face obiectul prezentei acțiuni a fost clasificată ca arie de protecție specială în conformitate cu dispozițiile articolului 4 din Directiva 79/409.

104 Este necesar să se amintească de asemenea că, deși este adevărat că efectul articolului 7 din Directiva 92/43 constă în faptul că obligațiile care decurg de la articolul 6 alineatele (2)-(4) din directiva menționată înlocuiesc obligațiile rezultând de la articolul 4 alineatul (4) din Directiva 79/409, obligațiile care rezultă de la alineatele (1) și (2) ale articolului 4 menționat rămân pe deplin aplicabile. Aceste din urmă obligații au, într-adevăr, un caracter autonom și urmăresc obiective diferite de cele urmărite de articolul 6 alineatele (2)-(4) din Directiva 92/43.

105 Pentru a putea determina dacă motivul invocat este întemeiat, se impune să se sublinieze că, potrivit unei jurisprudențe constante, revine Comisiei obligația de a stabili existența pretinsei neîndepliniri a obligațiilor. Comisia este cea care trebuie să prezinte Curții toate elementele necesare pentru ca aceasta să verifice existența neîndeplinirii obligațiilor, fără a se putea întemeia pe vreo prezumție (a se vedea în special Hotărârea din 6 noiembrie 2003, Comisia/Regatul Unit, C-434/01, Rec., p. I-13239, punctul 21, Hotărârea din 29 aprilie 2004, Comisia/Portugalia, C-117/02, Rec., p. I-5517, punctul 80, și Hotărârea din 26 aprilie 2007, Comisia/Italia, C-135/05, Rep., p. I-3475, punctul 20).

106 În această privință, trebuie să se observe că, după cum a indicat chiar Comisia, gestionarea ariei de protecție specială în cauză face obiectul mai multor instrumente din dreptul italian.

107 În aceste condiții, revenea Comisiei sarcina de a proba că acest cadru juridic determinat de diversele instrumente nu este de natură să confere ariei respective un statut corespunzător de protecție.

108 Or, Comisia nu a demonstrat în ce măsură respectivul cadru juridic era insuficient în raport cu dispozițiile articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409. Într-adevăr, Comisia s-a limitat să invoce adoptarea de către autoritatea administrativă a unei decizii de autorizare contrare articolului 6 alineatele (2)-(4) din Directiva 92/43, ceea ce nu este totuși suficient pentru a constata incompatibilitatea cadrului juridic respectiv cu articolul 4 din Directiva 79/409.

109 Se impune să se constate că trebuie respins al patrulea motiv al Comisiei.

Cu privire la cheltuielile de judecată

110 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Italiene la plata cheltuielilor de judecată, iar Republica Italiană a căzut în pretenții cu privire la partea esențială a motivelor sale, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) — **Prin faptul că a autorizat măsuri de natură să aibă un impact semnificativ asupra ariei de protecție specială IT 2040044, Parco Nazionale dello Stelvio, fără a supune unei evaluări corespunzătoare efectele acestora în raport cu obiectivele de conservare a ariei respective;**

— **prin faptul că a autorizat astfel de măsuri fără a respecta prevederile care nu permit realizarea unui proiect, în pofida unui rezultat negativ al evaluării efectelor și în lipsa altor soluții, decât pentru motive cruciale de interes public major, și aceasta numai după adoptarea și comunicarea către Comisia Comunităților Europene a oricărei măsuri compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000, și**

— **prin faptul că s-a abținut să adopte măsuri pentru a evita deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbările speciilor pentru care a fost desemnată aria de protecție specială IT 2040044, Parco Nazionale dello Stelvio,**

Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 6 alineatele (2)-(4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică coroborat cu articolul 7 din această directivă, precum și al articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice.

2) **Respinge acțiunea cu privire la restul motivelor.**

3) **Obligă Republica Italiană la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături